

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 23 päivänä kesäkuuta 2021

560/2021

Laki
ruokahallinnon tietovarannosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan mukaisia toimenpiteitä, unionin rahoittamia maaseudun kehittämistoimia ja näitä täydentäviä kansallisia toimenpiteitä koskevia hallintotehtäviä sekä elintarvikkeiden ja maa-, puutarha- ja metsätalouden tuotantopanosten turvallisuuden ja laadun, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kasvinterveyden edistämistä, valvontaa ja tutkimusta koskevia hallintotehtäviä varten pidettäviin rekistereihin ja muihin mainittuihin tehtäviin liittyviin tietoihin (*ruokahallinnon tietovaranto*).

Mitä tässä laissa säädetään, ei vaikuta viranomaisten velvollisuuksiin pitää asiarekisterejä niiden käsittelyssä olevista ja olleista asioista.

Tämä laki ei koske vapaaehtoisuuden perusteella tilastotarkoitukseen kerättyjä tietoja.

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Jollei tässä laissa toisin säädetä, tietojen ja asiakirjojen julkisuuteen ja niiden luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) sekä viranomaisen asiakirjojen tiedonhallintaan julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annettua lakia (906/2019).

Henkilötietojen käsittelyyn ei sovelleta luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679, jäljempänä *yleinen tietosuojasetus*, 18 artiklan 1 kohdan a ja b alakohtaa.

Tätä lakia ei sovelleta, jos muussa maa- ja metsätalousministeriön toimialan lainsäädännössä säädetään toisin.

HE 262/2020
MmVM 7/2021
EV 51/2021

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/2/EY; EUVL L 108, 25.4.2007, s. 1
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/4/EY (32003L0004); EUVL L 41, 14.2.2003, s. 26,
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 679/2016 (32016R0679); EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1

3 §

Ruokahallinnon tietovarannon käyttötarkoitus

Edellä 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavat viranomaiset ja julkista hallintotehtävää hoitavat tahot käyttävät ruokahallinnon tietovarantoa mainittujen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa seuraaviin tarkoituksiin:

- 1) tukien hakemiseen, hallinnointiin ja valvontaan;
- 2) lainsäädännön noudattamisen valvontaan;
- 3) viranomaisen toimeenpano-, suunnittelu-, selvitys-, tilastointi- ja tutkimustehtäviin.

Lisäksi ruokahallinnon tietovarantoa käytetään kasvinjalostajanoikeudella suojatun lajikkeen viljelystä maksettavan korvauksen perintään.

4 §

Rekistereihin talletettavat tiedot

Ruokahallinnon tietovarannon rekisteriin voidaan tallettaa luonnollisen henkilön tunnistetiedot, yritys- ja yhteisötunnus sekä asiakkaalle annettu rekisteritunnus.

Lisäksi ruokahallinnon tietovarannon rekisteriin voidaan tallettaa tiedot, jotka ovat tarpeen asioiden käsittelemiseksi, ratkaisemiseksi ja valvomiseksi laissa ja Euroopan unionin lainsäädännössä sekä Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa säädetyllä tavalla.

5 §

Rekistereihin liittyvät vastuut

Ruokavirasto, aluehallintovirasto, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunta ovat ruokahallinnon tietovarannon yhteisrekisterinpitäjiä. Ruokavirasto vastaa rekisterien yleisestä toiminnasta ja käytettävyydestä, tietojen eheydestä, suojaamisesta ja säilyttämisestä sekä rekistereihin liittyvien palvelujen teknisestä toteuttamisesta.

Kukin rekisterinpitäjä vastaa käsittelyvastuullaan olevien tietojen yleisen tietosuojasetuksen 5 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettusta täsmällisyydestä, 16 artiklan mukaisesta tietojen oikaisemisesta sekä 32 artiklan 4 kohdan mukaisista toimenpiteistä henkilötietojen käsittelyyn osallistuvan henkilöstön ohjeistamiseksi ja kouluttamiseksi henkilötietojen turvalliseen käsittelyyn. Kukin rekisterinpitäjä toteuttaa yleisen tietosuojasetuksen 15 artiklan mukaista rekisteröidyn oikeutta saada pääsy omiin tietoihin hallussaan olevien tietojen osalta. Ruokavirasto vastaa muista yleisessä tietosuojasetuksessa rekisterinpitäjälle säädetyistä velvollisuuksista.

Edellä 1 §:ssä säädettyjä tehtäviä hoitavat muut viranomaiset ja julkista hallintotehtävää hoitavat tahot kuin rekisterinpitäjät päivittävät ja käsittelevät ruokahallinnon tietovarannon rekisterien tietoja säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa Ruokaviraston toimiessa rekisterinpitäjänä. Tietoja rekisteriin tallettanut viranomainen tai taho on vastuussa tallettamiensa tietojen oikeellisuudesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ruokahallinnon tietovarannon rekisterien hallinnointiin liittyvistä rekisterinpitäjien ja 3 momentissa tarkoitettujen muiden viranomaisten ja tahojen vastuista.

6 §

Tietojen luovuttamisesta päättäminen

Ruokahallinnon tietovarannon tietojen luovuttamisesta voi päättää se 1 §:ssä säädettyjä tehtäviä hoitava viranomainen tai taho, jonka käsiteltävänä olevaan tai olleeseen asiaan viranomaisen hallussa olevat tiedot liittyvät. Tietojen luovuttamisesta päättämiseen sovelletaan muutoin, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

Ruokavirasto voi päättää teknisen rajapinnan ja katseluyhteyden avaamisesta ruokahallinnon tietovarannon rekisteriin, jos pyyntö koskee tietoja, jotka ovat Ruokaviraston lisäksi myös yhden tai useamman muun 1 §:ssä tarkoitettuja hallintotehtäviä hoitavan viranomaisen tai tahon hallussa. Lisäksi se voi tuottaa ja luovuttaa ruokahallinnon tietovarannon tiedoista tietoaaineistoja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 21 §:n mukaisesti.

7 §

Hallinnonalan viranomaisten keskinäinen tietojenvaihto

Jos viranomainen 1 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä hoitaessaan saa julkisia tietoja, joiden se arvioi voivan johtaa toisen viranomaisen toimenpiteisiin elintarvikkeiden tai maa- tai metsätalouden tuotantopanosten turvallisuuden, eläinten tai kasvien terveyden, eläinten hyvinvoinnin taikka tukien hallinnoinnin varmistamiseksi, sen tulee ilmoittaa tiedoista toimivaltaiselle viranomaiselle.

8 §

Tietojen luovuttaminen salassapitosäännösten estämättä muille viranomaisille ja kansainvälisille toimielimille

Ruokahallinnon tietovarantoon sisältyviä tietoja saadaan salassapitosäännösten estämättä luovuttaa ulkomaan viranomaiselle ja toimielimelle, jos Euroopan unionin lainsäädännössä tai Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa tätä edellytetään.

Edellä 1 §:ssä tarkoitettuja hallintotehtäviä hoitava viranomainen voi lisäksi omasta aloitteestaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä ruokahallinnon tietovarannon tietoja, jotka ovat välttämättömiä:

- 1) esitutkintaviranomaisille rikosten ennalta estämistä, paljastamista, selvittämistä ja syyteharkintaan saattamista varten;
- 2) syyttäjälle Syyttäjälaitoksesta annetun lain (32/2019) 9 §:ssä säädettyjä tehtäviä varten;
- 3) rahanpesun selvittelykeskukselle rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain (445/2017) 2 §:ssä säädettyjä tehtäviä varten;
- 4) Verohallinnolle Verohallinnosta annetun lain (503/2010) 2 §:ssä säädettyjä tehtäviä varten;
- 5) työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) tarkoitettulle työsuojeluviranomaiselle työsuojelua koskevia lakisääteisiä valvontatehtäviä varten.

9 §

Tuensaajien julkaiseminen

Ruokavirasto julkaisee ruokahallinnon tietovarannon tietojen perustella tuensaajat ja saadut tuet Euroopan unionin lainsäädännön mukaisesti.

10 §

Eräiden paikkatietojen julkaiseminen ja luovuttaminen

Paikkatietoinfrastruktuurista annetussa laissa (421/2009) säädetään viranomaisten velvollisuudesta saattaa paikkatietoaaineistoja ja -palveluja yleisesti käytettäväksi.

Paikkatietoinfrastruktuurista annetussa laissa säädettyjen avoimuusvelvoitteiden toteuttamiseksi Ruokavirasto voi sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 13 §:n 2 momentissa ja 16 §:n 3 momentissa säädetään, julkaista seuraavia

ruokahallinnon tietovarantoon sisältyviä julkisia paikkatietoja yleisessä tietoverkossa ai-
neiston katselua tai lataamista varten:

- 1) peltolohkoja koskevat tiedot;
- 2) tukihakemuksissa ilmoitettavat ja hakemuksen käsittelyssä syntyvät kasvulohkoja koskevat tiedot;
- 3) lohkoja koskevat rekisteröintitunnukset.

Julkaistaviin tietoihin ei saa sisältyä eikä hakuperusteena käyttää maatilalan rekisteröinti-
tunnuksia eikä henkilön nimiä, osoitteita, muita yhteystietoja tai sellaisia muita tietoja,
joista luonnollinen henkilö voidaan suoraan tunnistaa.

Ruokavirasto voi lisäksi pyynnöstä luovuttaa 2 momentissa tarkoitettuja paikkatietoja
tarvittaessa yhdistettyinä luonnollisten henkilöiden nimiin ja muihin yhteystietoihin sekä
maatilojen rekisteröintitunnuksiin sellaista toimintaa varten, jonka tavoitteena on maata-
loutta ja yhteiskuntaa hyödyttävien muiden kuin suoramarkkinointiin liittyvien paikkatie-
toon perustuvien palvelujen kehittäminen ja tarjoaminen edellyttäen, että toiminnassa ei
julkaista luonnollisten henkilöiden suoria tunnistetietoja yleisessä tietoverkossa 3 mo-
mentin vastaisesti eikä luovuteta rekisteröityjen tunnistetietoja sivullisille. Luovutettuja
tietoja saa käyttää vain siihen käyttötarkoitukseen, johon ne on luovutettu.

11 §

Julkisen ympäristötiedon luovuttaminen

Ruokahallinnon tietovarannosta saa sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julki-
suudesta annetun lain 13 §:n 2 momentissa ja 16 §:n 3 momentissa säädetään, pyynnöstä
luovuttaa julkisia ympäristötietoja ilman että pyyntöä tarvitsee perustella. *Ympäristötie-
dolla* tarkoitetaan:

- 1) ilman, veden, maaperän, maa-alueiden, maiseman ja muiden vastaavien ympäristön
osa-alueiden tilaa ja keskinäistä vuorovaikutusta sekä biologista monimuotoisuutta koske-
via tietoja;
- 2) tietoja 1 kohdassa tarkoitettuihin osa-alueisiin tai biologiseen monimuotoisuuteen
vaikuttavista tai todennäköisesti vaikuttavista tekijöistä, suunnitelmista ja toimenpiteistä
sekä suunnitelmia ja toimenpiteitä koskevista taloudellisista analyyseistä ja oletuksista;
- 3) elintarvikkeiden ja ympäristön turvallisuutta ja terveellisyyttä koskevia tietoja siltä
osin kuin 1 tai 2 kohdassa mainitut seikat vaikuttavat tai voivat vaikuttaa niihin.

Pyydettäviä tai luovutettavia ympäristötietoja ei saa yksilöidä maatilalan rekisteröinti-
tunnuksen perusteella eikä henkilön nimen, osoitteen, muun yhteystiedon tai sellaisen muun
tiedon perusteella, josta luonnollinen henkilö voidaan suoraan tunnistaa.

Luovutuksensaajalle tulee ilmoittaa, että henkilötietojen suojaa koskevat säännökset tu-
levat sovellettaviksi, jos ympäristötietoja yhdistetään luonnollisia henkilöitä koskeviin
tietoihin.

12 §

Tietojen poistaminen rekisteristä

Jollei laissa toisin säädetä, henkilötiedot poistetaan ruokahallinnon tietovarantoon si-
sältyvästä rekisteristä viimeistään kymmenen vuoden kuluttua siitä, kun asiakasta koske-
via tietoja on viimeksi käsitelty. Tietoa ei kuitenkaan poisteta, jos tiedon säilyttäminen on
välttämätöntä lakiin perustuvan tehtävän hoitamiseksi, vireillä olevan asian takia tai Eu-
roopan unionin tai muun lainsäädännön mukaisen tarkastuksen suorittamiseksi taikka jos
Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetään tiedon säilyttämistä. Tieto on poistettava
rekisteristä välittömästi sen jälkeen, kun käsittelylle ei ole laissa säädettyä perustetta.

13 §

Vastuu tietoaineistojen arkistoon siirtämistä koskevasta suunnittelusta ja tuhoamisesta

Ruokavirasto huolehtii tietoaineistojen arkistointia tai tuhoamista koskevasta suunnittelusta sekä tietoaineistojen säilytysaikojen määrittämisestä ja tuhoamisesta niiden rekistereiden osalta, joita pidetään Ruokavirastosta annetun lain (371/2018) 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen maksajavirastotehtävien hoitamista varten. Muilta osin tehtävistä huolehtii se rekisterinpitäjä, jonka käsittelyvastuulle tiedot kuuluvat, jollei rekisterinpitäjien kesken erikseen sovita, että Ruokavirasto huolehtii tehtävistä muun rekisterinpitäjän puolesta.

14 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2021.

Tällä lailla kumotaan maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annettu laki (284/2008).

Tämän lain tultua voimaan tarkoitetaan muussa laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella kumottuun lakiin tätä lakia ja viittauksella maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmään ruokahallinnon tietovarantoa.

Turussa 18.6.2021

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä